

484.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ**

z dnia 3 października 1935 r.

w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu, Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych, Skarbu, Rolnictwa i Reform Rolnych, Komunikacji oraz Poczty i Telegrafów o robotach wzbronionych młodocianym i kobietom.

Na podstawie art. 4 i 20 ustawy z dnia 2 lipca 1924 r. w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 636), w brzmieniu ustawy z dnia 7 listopada 1931 r. w sprawie zmian i uzupełnień niektórych postanowień ustawy z dnia 2 lipca 1924 r. w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 773), zarządzam co następuje:

§ 1. (1) Zatrudnienie młodocianych jest wzbronione przy robotach, wymienionych w załączonym spisie robót wzbronionych młodocianym (załącznik Nr. 1), a zatrudnienie młodocianych kobiet wzbronione jest ponadto przy robotach, wymienionych w spisie robót wzbronionych kobietom (załącznik Nr. 2); zatrudnienie kobiet jest wzbronione przy robotach, wymienionych w załączonym spisie robót wzbronionych kobietom (załącznik Nr. 2).

(2) Zakaz pracy przy robotach, określonych dla poszczególnych gałęzi pracy, odnosi się również do takich samych robót, wykonywanych jako pomocnicze w zakładach pracy, należących do innych gałęzi pracy.

§ 2. (1) Minister Opieki Społecznej może zezwolić na zatrudnienie młodocianych przy robotach wzbronionych w poszczególnych gałęziach pracy lub kategoriach zakładów pracy celem odbycia nauki zawodowej.

(2) W razie stwierdzenia przez obwodowego inspektora pracy, że warunki pracy w danym zakładzie pracy nie zabezpieczają dostatecznie życia i zdrowia młodocianych, inspektor ten występuje w drodze służbowej do Ministerstwa Opieki Społecznej z wnioskiem o uchylenie zezwolenia w stosunku do danego zakładu.

§ 3. Minister Opieki Społecznej może w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych w przypadkach, gdy tego wymaga interes obrony Państwa, uchylić czasowo niektóre z ograniczeń, zawartych w załączonych spisach robót wzbronionych.

§ 4. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 6 miesięcy po dniu ogłoszenia.

(2) Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego traci moc rozporządzenia z dnia 29 lipca 1925 r. o spisie robót, wzbronionych młodocianym i kobietom (Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 558).

Minister Opieki Społecznej: *Jerzy Paciorewski*

Załącznik Nr. 1 do rozporządzenia Min. Op. Społ. z dnia 3 października 1935 r. (poz. 484).

SPIS ROBÓT WZBRONIONYCH MŁODOCIANYM.

I. Dział ogólny.

1. Roboty w temperaturze stałej:
 - a) w pomieszczeniach o wilgotności względnej do 50% — powyżej 32°,
 - b) w pomieszczeniach o wilgotności względnej, przekraczającej 50% — powyżej 25°.
2. Roboty z ołowiem, jego stopami i związkami, z wyjątkiem stosowania stopów w postaci nierozdrobnionej, zawierających mniej niż 10% ołowiu oraz z wyjątkiem lutowania na otwartym powietrzu.
3. Roboty z rtęcią, jej związkami i z ortęciami (amalgamatami), z wyjątkiem robót w laboratoriach badawczych.
4. Roboty, przy których pracownicy narażani są na działanie promieni Roentgena, lamp kwarcowych i ciał radioaktywnych.
5. Obsługa lamp z paliwem łatwopalnym lub wybuchowem, jak: benzyna, acetylen, spirytus, z wyjątkiem robót lampiarzy w górnictwie, określonych pod liczbą 21.
6. Obsługa urządzeń i naczyń pod ciśnieniem powyżej 0,5 atmosfery nadciśnienia.
7. Obsługa kotłów parowych i ich urządzeń dodatkowych, z wyjątkiem robót przy czyszczeniu kotłów ochłodzonych.
8. Obsługa generatorów gazowych i ich urządzeń do regeneracji i rekuperacji ciepła.
9. Obsługa silników, z wyjątkiem obsługi silników o mocy do 2 koni mechanicznych przez młodocianych powyżej lat 17.
10. Roboty przy urządzeniach i przewodach elektrycznych, w których napięcie przekracza 250 woltów; ponadto młodocianym do lat 16: obsługa i naprawa urządzeń i przewodów elektrycznych, w których napięcie przekracza 100 woltów prądu stałego lub 50 woltów prądu zmiennego.
11. Obsługa pędni na całej przestrzeni jej umieszczenia od silnika do przystawek, przenoszących ruch na maszyny robocze, włącznie; związane z obsługą pędni roboty, jak: smarowanie i czyszczenie części pędnych, nakładanie i zrzucanie pasów, lin, łańcuchów i taśm oraz ich naprawianie i zszywanie przed zdjęciem z kół i wałów obrotowych; naprawa pędni lub jej części.
12. Roboty przy ustawianiu, naprawie, czyszczeniu i smarowaniu dźwigów w miejscu ich używania; obsługa dźwigów towarowych i fabrycznych. Zakaz ten nie dotyczy obsługi dźwigów, znajdujących się na statkach, wykonywanej przez młodocianych mężczyzn.
13. Dźwiganie, przenoszenie, przesuwanie i przewożenie ciężarów:
 - A. Dźwiganie, przenoszenie i przesuwanie ciężarów:
 - 1) młodocianym obu płci do 16 lat — ponad 10 kg;
 - 2) młodocianym mężczyznom od 16 do 18 lat — ponad 25 kg;
 - 3) młodocianym kobietom od 16 do 18 lat — ponad 15 kg;

4) po pochylniach — ponad połowę ciężarów, określonych pod punktami 1, 2 i 3.

B. Przewożenie ciężarów na wózkach, poruszanych ręcznie po szynach lub powierzchni twardej, gładkiej i równej:

1) młodocianym do 16 lat;

2) młodocianym mężczyznom od 16 do 18 lat — ponad 400 kg (wraz z wagą wózka) na osobę;

3) młodocianym kobietom od 16 do 18 lat — ponad 300 kg (wraz z wagą wózka) na osobę.

C. Przewożenie ciężarów na taczkach lub wózkach, poruszanych ręcznie, poza przypadkami, określonymi pod literą B.:

1) młodocianym do 16 lat;

2) wszystkim młodocianym pod górę lub na terenie, na którym koła wrzynają się w grunt;

3) młodocianym mężczyznom od 16 do 18 lat:

a) na taczkach — ponad 50 kg (wraz z wagą taczek),

b) na wózkach — ponad 100 kg (wraz z wagą wózka) na osobę;

4) młodocianym kobietom od 16 do 18 lat:

a) na taczkach — ponad 30 kg (wraz z wagą taczek),

b) na wózkach — ponad 60 kg (wraz z wagą wózka) na osobę.

Normy, zawarte w punktach A. i C., nie mają zastosowania do mleczarni wiejskich, przerabiających dziennie mniej niż 1.000 litrów mleka.

14. Roboty w zagłębieniach, których szerokość jest mniejsza niż dwukrotna głębokość, z wyjątkiem robót w zagłębieniach do 1½ metra, obudowanych.

15. Obsługa pił tarczowych i taśmowych.

16. Maszynowe szlifowanie i polerowanie, o ile niema skutecznych miejscowych urządzeń odpylających.

17. Wyrób i stosowanie pokostów, lakierów i farb, zawierających szkodliwe dla zdrowia składniki; usuwanie takich farb i lakierów z przedmiotów niemi pokrytych.

18. Malowanie i lakierowanie metodą natryskową, o ile niema skutecznych urządzeń miejscowej wentylacji wyciągowej.

19. Zbieranie, sortowanie i pakowanie szmat.

20. Oczyszczanie urządzeń, służących do odprowadzania lub zbierania pyłów oraz szkodliwych dla zdrowia par i gazów.

II. Górnictwo.

21. Roboty pod ziemią, z wyjątkiem następujących robót dla młodocianych mężczyzn ponad 17 lat:

1) wartowników drzwi, regulujących wentylację podziemną,

2) wozaków, przewożących wózki kopalniane po drogach z upadem, nieprzekraczającym 0,01,

3) lampiarzy z wyłączeniem drobiazgowości karbidu i rozlewania benzyny,

4) smarowaczy wózków,

5) roznosicieli wody i gońców.

22. Roboty nadziemne przy budowie i pogłębianiu szybów oraz roboty wiertnicze.

23. Przewóz i przenoszenie materiałów wybuchowych oraz roboty przy ich użyciu.

24. Roboty hamowaczy i sygnalistów.

25. Roboty w kamieniołomach i w kopalniach odkrywkowych.

26. Kopanie w bagnistym gruncie przy wydobywaniu torfu.

27. Roboty w obrębie rygu wiertniczego w przemyśle naftowym.

III. Przemysł mineralny.

28. Następujące roboty w cegielniach, w fabrykach porcelany, fajansu i w innych fabrykach ceramicznych: kopanie, ładowanie surowców i ich wywóz ręczny z miejsca wydobywania; narzucanie gliny na krajalnicę (sznajder); rozdrabnianie i mieszanie surowców; ręczne formowanie cegieł, płyt i fasónów ceramicznych; obsługa pieców do wypalania i roboty wewnątrz gorących pieców; przygotowywanie polewy; polewanie i roboty z wyrobami pokrytymi niewypaloną polewą; malowanie na wyrobach ceramicznych (porcelanie, fajansie, i t. p.) przy stosowaniu farb, zawierających: ołów, rtęć, arsen i inne trujące składniki; zamiatanie pomieszczeń i oczyszczanie niewypalonych wyrobów fajansowych z kurzu.

29. Następujące roboty w hutach szklanych, w fabrykach wyrobów szklanych, w szlifierniach szkła i przy wytrawianiu szkła: roboty z surowcami, odpadkami szklanymi i stłuczkami; obsługa pieców do wytapiania i odpuszczania szkła; wydmuchiwanie szkła z robotami bankarzy włącznie oraz roboty na pomoście pieca hutniczego; odlewanie szkła; wytwarzanie i stosowanie fluorowodoru; roboty przy dmuchawkach piaskowych; szlifowanie na sucho bez mechanicznego napędu; szlifowanie na sucho z mechanicznym napędem, o ile niema skutecznych miejscowych urządzeń odpylających; wyrób przedmiotów z gliny ogniotrwałej dla potrzeb huty; malowanie na szkle przy stosowaniu farb, zawierających: ołów, rtęć, arsen i inne trujące składniki.

30. Obsługa pieców wapiennych i gipsowych, mielenie i przesiewanie wapna i gipsu.

31. Przy wyrobie cementu: obsługa pieców do wypalania, łamaczy i młynów; odważanie i pakowanie cementu.

32. Tłuczenie kamieni i ich obróbka na sucho.

IV. Hutnictwo i przemysł metalowy.

33. Obsługa pieców metalurgicznych i pieców do obróbki termicznej metali, jak topienie, uszlachetnianie, hartowanie, podgrzewanie; roboty w walcowniach metali na gorąco; czyszczenie odlewów przy pomocy dmuchawek piaskowych.

34. Roboty w hutach ołowiu i w prażalniach rudy ołowianej.

35. Roboty w hutach cynku, w prażalniach rudy cynkowej, przy wyrobie tlenku cynku i przy elektrolitycznym otrzymywaniu cynku.

36. Odlewnictwo mosiądzu i brązu.

37. Obsługa pras, tłoczarek, obrabiarek i nożyc do obróbki metali o napędzie nożnym niemechanicznym oraz obsługa wszelkich pras, tłoczarek, obrabiarek i nożyc, niedostatecznie zabezpieczonych.

38. Nitowanie kotłów, zbiorników i konstrukcji żelaznych; obsługa maszyn do sztancowania gwoździ, nitów i śrub.

39. Maszynowe szlifowanie, polerowanie i ostrzenie przedmiotów metalowych, o ile niema skutecznych miejscowych urządzeń odpylających.

40. Samorodne spawanie, cięcie i stapianie metali przy pomocy wysokich temperatur.

41. Trawienie i nagryzanie metali.

42. Pokrywanie metalami sposobem natryskowym.

43. Galwaniczne pokrywanie metalami przy stosowaniu kąpieli, zawierających trujące składniki, jak związki cjanu i chromu oraz związane z tem czynności pomocnicze.

44. Złocenie w ogniu.

45. Wyrób i stosowanie emalii, zawierającej ołów oraz obsługa pieców niemechanicznych do wypalania naczyń emaljowanych.

46. Wyrób, naprawa i ładowanie ołowianych akumulatorów elektrycznych.

V. Przemysł chemiczny.

47. Roboty z arsenem i fosforem oraz z ich związkami trującymi, z wyjątkiem stosowania fosforu czerwonego.

48. Wytwarzanie i stosowanie: fluoru, chloru, bromu i jodu oraz ich związków trujących.

49. Topienie i spalanie siarki.

50. Wyrób wodorotlenków: sodu i potasu oraz ich stosowanie w postaci stałej lub w roztworach powyżej 5%.

51. Wytwarzanie i stosowanie amoniaku.

52. Wyrób i stosowanie wodoru.

53. Wytwarzanie i stosowanie kwasów: fluorowodorowego, siarkowego i siarkawego oraz ich bezwodników, solnego, chromowego i dwuchromowego, cjanowodorowego, siarkowodorowego, azotowego i azotawego, z wyjątkiem wytwarzania kwasu siarkowego metodą kontaktową oraz stosowania kwasów siarkowego i solnego w rozcieńczeniu poniżej 5%; oczyszczanie zbiorników metalowych po stężonym kwasie siarkowym.

54. Roboty połączone z wytwarzaniem tlenków azotu.

55. Wytwarzanie i stosowanie soli kwasów: siarkawego (siarczynów), chromowego i dwuchromowego (chromianów i dwuchromianów), podchloraowego (podchlorynów), chlorowego (chloranów), cjanowodorowego (cjanów), siarkowodorowego (siarczków), jak siarczki sodu, potasu i amonu; wyrób superfosfatów; wyrób chlorku cynku.

56. Wytwarzanie i stosowanie dwucjanu, fosgenu, siarczku węgla. Wyrób karbidu.

57. Wyrób alkoholu etylowego. Wytwarzanie i stosowanie alkoholu metylowego i innych alkoholów trujących.

58. Wytwarzanie i stosowanie trujących: aldehydów, ketonów i estrów, jak formalina i aceton.

59. Wytwarzanie i stosowanie szkodliwych eterów, jak eter etylowy oraz chloroformu, chloralu, czterochlorku węgla, czterochloroetanu i innych trujących pochodnych chlorowych związków tłuszczowych.

60. Wytwarzanie kwasów: szczawiowego i mrówkowego; wytwarzanie i rozlew stężonego kwasu octowego.

61. Wyrób półproduktów organicznych z destylatów smoły pogazowej.

62. Wyrób syntetycznych barwników organicznych.

63. Wyrób syntetycznych pachnideł organicznych, syntetycznych organicznych środków leczniczych i innych środków leczniczych, wyrabianych ze szkodliwych składników, z wyłączeniem mechanicznego pakowania, etykietowania, dawkowania i pastylkowania.

64. Stosowanie trujących węglowodorów o budowie pierścieniowej, jak benzol, toluol i ksylol oraz trujących: homologów i pochodnych tych węglowodorów.

65. Wyrób i stosowanie trujących alkaloidów, jak opjum, morfina, strychnina i kokaina.

66. Wulkanizacja gumy na zimno.

67. Przy fabrykacji wyrobów gumowych: przygotowywanie mieszanki gumowej, walcowanie, wyrób kleju gumowego i gumowanie materiałów nieprzemakalnych.

68. Wyrób ceraty z wyjątkiem jej drukowania.

69. Wyrób stopów krzemu i manganu z metalami.

70. Wyrób bawełny kolodjonowej.

71. Wyrób terpentyny.

72. Roboty w fabrykach sztucznego jedwabiu z wyjątkiem: obsługi magazynów celulozy i bawełny, rozpakowywania i sortowania celulozy, sortowania i pakowania gotowej przędzy, obsługi magazynów z gotową przędzą oraz czynności z suchą przędzą, jak również robót pomocniczych, nie zagrażających zdrowiu.

73. Wyrób celuloиду i przedmiotów z celuloidu, z wyjątkiem przycinania arkuszy i sortowania.

74. Obsługa aparatów do chemicznego czyszczenia przy zastosowaniu materiałów wybuchowych, łatwopalnych lub trujących.

75. Wyrób, przewóz i przechowywanie gazów, płynów i pyłów trujących, duszących i drażniących.

76. Roboty w pomieszczeniach, gdzie odbywa się wyrób i pakowanie prezerwatyw.

VI. Roboty z materiałami wybuchowymi.

77. Wyrób, stosowanie, przewóz, przenoszenie, przechowywanie, dawkowanie i pakowanie materiałów wybuchowych, a w szczególności:

a) nitrogliceryny,

b) bawełny strzelniczej, prochu bezdymnego oraz innych związków nitrowych celulozy lub jej materiałów zastępczych,

c) nitrowych związków aromatycznych, jak jedno lub wielonitrowane: benzol, toluol, ksylol,

d) piorunjanu rtęci, azotków ołowiu oraz spłonek, pastylek detonacyjnych i lontów,

e) dynamitów i naboju dynamitowych,

f) prochów wybuchowych, naboju saletrzanych i chloranowych oraz ogni sztucznych i masy zapalczanej.

78. Roboty z materiałami wybuchowymi przy wyrobie amunicji oraz wszelkie czynności z nabitą amunicją.

VII. Odgazowywanie, sucha destylacja i wygazowywanie węgla, drzewa i torfu oraz przemysły: naftowo-rafineryjny i gazów ziemnych.

79. Roboty w działach produkcyjnych koksowni i gazowni.

80. Sucha destylacja węgla, drzewa i torfu oraz rozdzielanie, oczyszczanie i przeróbka destylatów i gazów.

81. Roboty w działach produkcyjnych rafinerji ropy naftowej, z wyjątkiem robót z oczyszczoną parafiną.

82. Przeróbka i oczyszczanie gazu ziemnego.

83. Roboty przy gazociągach, w rozdzielniach i na stacjach gazów palnych.

84. Czyszczenie kotłów asfaltowych i koksowych, retort i pieców gazowniczych i koksownianych, pieców do suchej destylacji drzewa i zbiorników po produktach ropy naftowej.

VIII. Przemysł włókienniczy.

85. Rozpakowywanie, sortowanie i oczyszczanie surowców z wyjątkiem świeżej, pranej wełny.

86. Regeneracja surowców włókienniczych i odpadków.

87. Przeróbka surowców, poprzedzająca przędzenie, do robót przy gremplarce włącznie, z wyjątkiem przeróbki świeżej, pranej wełny.

88. Roboty w pomieszczeniach, gdzie odbywa się przędzenie konopi lub przędzenie lnu na mokro.

89. Wyrób waty.

90. Roboty w pomieszczeniach, gdzie odbywa się farbowanie surowców lub wyrobów włókienniczych.

91. Ścinanie przy wyrobie pluszów i aksamitów.

92. Wyrób filcu.

93. Przeróbka włókien azbestowych i wyrób tektury lub tkanin azbestowych.

94. Oczyszczanie silnie pyłących maszyn włókienniczych.

IX. Przemysł papierniczy.

95. Roboty w papierniach: rozpakowywanie, trzepanie i sortowanie szmat i odpadków papierniczych; krajanie, gotowanie i bielienie miazgi papierowej.

96. Roboty w fabrykach celulozy, z wyjątkiem robót z gotową celulozą.

X. Przemysł garbarski i pokrewne działy przemysłu.

97. Roboty z padliną i z nieodkazonemi odpadkami zwierzęcymi, jak włosie, sierść, szczecina, kości i części rogowe.

98. Odwłascianie skór, obsługa komór do pocenia skór, mielenie garbników, rolowanie i obsługa maszyn garbarskich oraz oczyszczanie dołów garbarskich.

99. Farbowanie futer barwnikami, zawierającymi ołów lub inne składniki szkodliwe; trzepanie futer.

XI. Przemysł drzewny.

100. Ścinanie drzew i transport drzewa; ręczne piłowanie kłoców; usuwanie kory z drzewa przy użyciu siekiery; obracanie dłużyc oraz układanie kłoców i bali.

101. Zestawianie tratw i spławianie drzewa.

102. Obróbka drzew trujących.

103. Roboty związane z obsługą trała i roboty w podziemiu tartaku.

104. Obsługa pił tarczowych i taśmowych, jednak dozwolony jest odbiór materiału i odpadów z wyłączeniem trocin.

105. Obsługa maszyn do obróbki drzewa o bezpośrednim ręcznym podsuwie materiału, jednak dozwolony jest odbiór materiału i odpadów z wyłączeniem trocin.

106. Wyrób i przeróbka proszków drzewnych.

107. Politurowanie drzewa przy stosowaniu trujących składników.

108. Bronzowanie wyrobów drzewnych.

XII. Przemysł spożywczy.

109. W młynach: oczyszczanie i przemiał zboża oraz mieszanie i składanie mąki.

110. Obsługa i naprawa śmig oraz napędu mechanicznego wiatraków.

111. Roboty w gorzelniach, rektyfikacjach spirytusu i w fabrykach alkoholu absolutnego, z wyjątkiem robót w drożdżowniach i przy magazynowaniu kartofli i zboża.

112. Wyrób napojów alkoholowych i roboty w rozlewniach tych napojów.

113. W cukrowniach i rafinerjach cukru: spław i mycie buraków; obsługa: dyfuzorów, błotniarek, mieszadeł, wirówek i warników; roboty w kościarniach i siarkowniach; rozlewanie rafinady i przenoszenie gorących form z rafinadą.

114. Roboty w rzeźniach przy uboju zwierząt.

115. Roboty w składach lodu i w chłodniach; wyrab lodu naturalnego; wyrób sztucznego lodu.

116. W fabrykach wyrobów tytoniowych: sortowanie tytoniu; obsługa maszyn do krajania, prażenia i roztrząsania tytoniu; czyszczenie urządzeń pyłochłonnych i wentylacyjnych; wyrób tabaki.

XIII. Przemysł odzieżowy i galanteryjny.

117. Formowanie, falcowanie, szlifowanie, farbowanie i suszenie kapeluszy filcowych.

118. Roboty pyłące w fabrykach wyrobów galanteryjnych, jak wycinanie, toczenie i polerowanie, o ile niema skutecznych miejscowych urządzeń odpylających.

119. Roboty pyłące przy mechanicznym wyrobie obuwia, o ile niema skutecznych miejscowych urządzeń odpylających.

XIV. Roboty budowlane, meljoracyjne i drogowe.

120. Roboty pod wodą, roboty w kesonach; roboty wymagające pozostawania w wodzie, choćby przy częściowym zanurzeniu.

121. Budowa i naprawa studzien, tuneli szybowych i kanałów podziemnych.

122. Młodocianym do 16 lat: roboty na rusztowaniach, drabinach, dachach i murach na wysokości powyżej 3 metrów; ustawianie i rozbieranie rusztowań.

123. Kopanie w bagnistym gruncie przy osuszaniu błot.

124. Roboty przy gorącym asfalcie.

125. Lasowanie wapna.

126. Roboty brukarskie.

XV. Przemysł poligraficzny i wyrobu czcionek.

127. Roboty w drukarniach, zakładach litograficznych i chemigraficznych, z wyjątkiem nakładania papieru na maszyny drukarskie i litograficzne i odbierania odbitek z tych maszyn.

128. Roboty w wytwórniach ołowianych czcionek drukarskich.

XVI. Roboty z zakresu użyteczności publicznej.

129. Roboty w zakładach dezynfekcyjnych i dezynsekcyjnych.

130. Obsługa chorych ludzi i zwierząt w zakładach leczniczych; roboty w zakładach dla chorób zakaźnych i umysłowych.

131. Oczyszczanie dołów kloacnych, kanałów ściekowych, studzien i śmietników.

132. Obsługa zakładów kąpielowych i łaźni.

133. Oprawianie zwierząt; roboty rakarzy.

134. Roboty w zakładach spalania śmieci.

135. Roboty w pralniach: sortowanie brudnej bielizny, ręczne pranie i prasowanie.

XVII. Komunikacja i przewóz.

136. Roboty maszynistów, palaczy i węglarzy na kolejach, kolejkach, okrętach i statkach.

137. Roboty kierowców samochodów i motocykli.

138. Roboty motorowych i konduktorów na kolejach, kolejkach, w tramwajach i autobusach.

139. Roboty przy ręcznym przetaczaniu, spianiu i odczepianiu wagonów na kolejach, kolejkach i w tramwajach.

140. Roboty mechaników i pilotów na samolotach.

141. Obsługa central telefonicznych, aparatów telegraficznych systemu Morse'a, aparatów radiotelefonicznych i radiotelegraficznych, z wyjątkiem robót montażowych i reparacyjnych.

142. Młodocianym do lat 16: zakładanie i naprawa przewodów elektrycznych na wysokości powyżej 3 metrów.

143. Roboty przy budowie kabli podziemnych.

144. Roboty przy ładowaniu i wyładowywaniu urządzeń przewozowych, jak: statki, wagony, samochody ciężarowe.

145. Roboty w pocztowych sortowniach i magazynach przesyłek pocztowych.

XVIII. Przemysł hotelowy, gastronomiczny oraz usług osobistych.

146. Obsługa konsumentów przez młodociane kobiety w zakładach, w których sprzedawane są napoje alkoholowe do spożycia na miejscu.

147. Roboty pokojowych w hotelach, pensjonatach, pokojach umeblowanych.

XIX. Zakłady rozrywkowe.

148. Występy i produkcje zawodowych tancerzek i tancerzy w kabaretach i zakładach gastronomicznych.

149. Popisy akrobatyczne, niebezpieczne dla życia lub zdrowia.

150. Obsługa aparatów do wyświetlania błon kinematograficznych.

Załącznik Nr. 2 do rozporządzenia Min.

Op. Społ. z dnia 3 października 1935 r. (poz. 484).

SPIS ROBÓT WZBRONIONYCH KOBIECIOM.

I. Dział ogólny.

1. Roboty z ołowiem, jego stopami i związkami, z wyjątkiem stosowania stopów w postaci nierozdrobnionej, zawierających mniej niż 10% ołowiu oraz z wyjątkiem lutowania na otwartym powietrzu.

2. Roboty z rtęcią, jej związkami i z ortęciami (amalgamatami), z wyjątkiem robót w laboratorjach badawczych.

3. Obsługa generatorów gazowych i ich urządzeń do regeneracji i rekuperacji ciepła.

4. Obsługa pędni na całej przestrzeni jej umieszczenia od silnika do przystawek, przenoszących ruch na maszyny robocze, włącznie; związane z obsługą pędni roboty, jak: smarowanie i czyszczenie części pędnych, nakładanie i zrzucanie pasów, lin, łańcuchów i taśm oraz ich naprawianie i zszywanie przed zdjęciem z kół i wałów obrotowych; naprawa pędni lub jej części.

5. Roboty przy ustawianiu, naprawie, czyszczeniu i smarowaniu dźwigów w miejscu ich używania; obsługa dźwigów towarowych i fabrycznych.

6. Dźwiganie, przenoszenie, przesuwanie i przewożenie ciężarów:

A. Dźwiganie, przenoszenie i przesuwanie ciężarów:

a) ponad 30 kg,

b) po pochylniach ponad 15 kg.

B. Przewożenie ciężarów na wózkach, poruszanych ręcznie po szynach lub powierzchni twardej, gładkiej i równej — ponad 400 kg (wraz z wagą wózka) na osobę.

C. Przewożenie ciężarów na taczkach lub wózkach, poruszanych ręcznie poza przypadkami, określonymi pod literą B:

a) na taczkach — ponad 50 kg (wraz z wagą taczek),

b) na wózkach — ponad 100 kg (wraz z wagą wózka) na osobę,

c) pod górę lub na terenie, na którym koła wrzynają się w grunt.

Normy, zawarte w punktach A. i C., nie mają zastosowania do mleczarni wiejskich, przerabiających dziennie mniej niż 1.000 litrów mleka.

7. Roboty w zagłębieniach, których szerokość jest mniejsza niż dwukrotna głębokość, z wyjątkiem robót w zagłębieniach do 1 $\frac{1}{2}$ metra, obudowanych.

8. Obsługa pił tarczowych i taśmowych.

9. Wyrób pokostów, lakierów i farb, zawierających szkodliwe dla zdrowia składniki; usuwanie takich farb z przedmiotów niemi pokrytych oraz ich stosowanie, o ile niema skutecznej miejscowej wentylacji wyciągowej.

10. Kobietom w ciąży:

- a) roboty przy stosowaniu promieni Roentgena;
- b) obsługa pras, tłoczek, obrabiarek i nożyc o napędzie nożnym niemechanicznym;
- c) dźwiganie i przenoszenie ciężarów po pochylniach;
- d) po 6 miesiącach ciąży: wszelkie dźwiganie, przenoszenie, przesuwanie i przewożenie ciężarów.

II. Górnictwo.

11. Roboty pod ziemią.

12. Roboty w kamieniołomach i w kopalniach odkrywkowych.

13. Roboty w obrębie rygu wiertniczego w przemyśle naftowym.

III. Przemysł mineralny.

14. Następujące roboty w cegielniach, w fabrykach porcelany, fajansu i w innych fabrykach ceramicznych: kopanie, ładowanie surowców i ich wywóz ręczny z miejsca wydobycia; narzucanie gliny na krajalnicę (sznajder); ręczne formowanie cegieł, płyt i fasonów ceramicznych; obsługa pieców do wypalania i roboty wewnątrz gorących pieców; przygotowywanie polewy, zawierającej ołów i inne składniki trujące; polewanie i roboty z wyrobami pokrytymi niewypaloną polewą, o ile zawiera ona niezwiązane chemicznie tlenki ołowiu lub inne trujące składniki; malowanie na wyrobach ceramicznych (porcelanie, fajansie i t. p.) przy stosowaniu farb, zawierających: ołów, rtęć, arsen i inne trujące składniki.

15. Następujące roboty w hutach szklanych, w fabrykach wyrobów szklanych, w szlifierniach szkła i przy wytrawianiu szkła: suszenie, mielenie i mieszanie surowców na masę szklaną; obsługa pieców do wytapiania i odpuszczania szkła; wydmuchiwanie szkła z robotami bańkarzy włącznie oraz roboty na pomoście pieca hutniczego; odlewanie szkła; wytwarzanie i stosowanie fluorowodoru; szlifowanie na sucho bez mechanicznego napędu; szlifowanie na sucho z mechanicznym napędem, o ile niema skutecznych miejscowych urządzeń odpylających; malowanie na szkle przy stosowaniu farb, zawierających: ołów, rtęć, arsen i inne trujące składniki.

16. Obsługa pieców do wypalania cementu; odważanie i pakowanie cementu.

17. Obróbka kamieni na sucho, o ile niema skutecznych miejscowych urządzeń odpylających.

IV. Hutnictwo i przemysł metalowy.

18. Obsługa pieców metalurgicznych i pieców do obróbki termicznej metali, jak topienie, uszlachetnianie, hartowanie, podgrzewanie; roboty w walcowniach metali na gorąco; roboty bezpośrednio związane z produkcją w odlewniach i kuźniach.

19. Roboty w hutach ołowiu i w prażalniach rudy ołowianej.

20. Roboty w hutach cynku, w prażalniach rudy cynkowej, przy wyrobie tlenku cynku i przy elektrolitycznym otrzymywaniu cynku.

21. Nitowanie kotłów, zbiorników i konstrukcji żelaznych; obsługa maszyn do sztancowania gwoździ, nitów i śrub.

22. Pokrywanie metalami sposobem natryskowym.

23. Galwaniczne pokrywanie metalami przy stosowaniu kąpieli, zawierających trujące składniki, jak związki cjanu i chromu, oraz związane z tem czynności pomocnicze.

24. Złocenie w ogniu.

25. Wyrób i stosowanie emalii, zawierającej ołów, oraz obsługa pieców niemechanicznych do wypalania naczyń emaljowanych.

26. Wyrób, naprawa i ładowanie ołowianych akumulatorów elektrycznych.

V. Przemysł chemiczny — z wyjątkiem robót w zakresie laboratoryjnym, wykonywanych przez kobiety, posiadające odpowiednie studia.

27. Roboty z arsenem i fosforem oraz z ich związkami trującymi, z wyjątkiem stosowania fosforu czerwonego.

28. Wytwarzanie i stosowanie: fluoru, chloru, bromu i ich związków trujących; wytwarzanie jodu.

29. Topienie i spalanie siarki.

30. Wytwarzanie amonjaku.

31. Wytwarzanie i stosowanie kwasów: fluorowodorowego, siarkawego i jego bezwodnika, azotowego i azotawego oraz wytwarzanie kwasów: siarkowego i jego bezwodnika, solnego, chromowego i dwuchromowego, z wyjątkiem wytwarzania kwasu siarkowego metodą kontaktową; oczyszczanie zbiorników metalowych po stężonym kwasie siarkowym.

32. Roboty połączone z wytwarzaniem tlenków azotu.

33. Wytwarzanie i stosowanie soli kwasów: chromowego i dwuchromowego (chromianów i dwuchromianów), cjanowodorowego (cjanków) oraz siarczków: sodu, potasu i amonu; wytwarzanie soli kwasów: siarkawego (siarczynów), podchlorawego (podchlorynów) i chlorowego (chloranów).

34. Wytwarzanie i stosowanie: dwucjanu, fosfenu, siarczku węgla. Wyrób karbidu.

35. Wytwarzanie i stosowanie alkoholu metylowego i innych alkoholów trujących z wyjątkiem stosowania i rozlewania spirytusu skażonego (denaturatu).

36. Wytwarzanie i stosowanie trujących: aldehydów, ketonów i estrów, jak formalina i aceton.

37. Wytwarzanie szkodliwych eterów, jak eter etylowy oraz chloroformu, chloralu, czterochloru węgla, czterochloroetanu i innych trujących pochodnych chlorowych związków tłuszczowych.

38. Wyrób półproduktów organicznych z destylatów smoły pogazowej.

39. Wyrób syntetycznych barwników organicznych.

40. Wyrób syntetycznych pachnideł organicznych, syntetycznych organicznych środków leczniczych i innych środków leczniczych, wyrabianych ze szkodliwych składników, z wyłączeniem pakowania, etykietowania, dawkowania i pastylkowania.

41. Stosowanie trujących węglowodorów o budowie pierścieniowej, jak benzol, toluol i ksylol oraz trujących: homologów i pochodnych tych węglowodorów.

42. Wyrób trujących alkaloidów, jak opjum, morfina, strychnina i kokaina.

43. Wulkanizacja gumy na zimno.

44. Przy fabrykacji wyrobów gumowych: przygotowywanie mieszanki gumowej, walcowanie, wyrób kleju gumowego i gumowanie materiałów nieprzemakalnych.

45. Wyrób stopów krzemu i manganu z metalami.

46. Roboty w fabrykach sztucznego jedwabiu, z wyjątkiem: obsługi magazynów celulozy i bawełny, rozpakowywania i sortowania celulozy, sortowania i pakowania gotowej przędzy, obsługi magazynów z gotową przędzą oraz czynności z suchą przędzą, jak również robót pomocniczych, nie zagrażających zdrowiu.

47. Wyrób, przewóz i przechowywanie gazów, płynów i pyłów trujących, duszących i drażniących.

VI. Roboty z materiałami wybuchowymi.

48. Bezpośrednie roboty przy nitracji wszelkich związków organicznych, jak np. gliceryna, glikol, węglowodany, celuloza, węglowodory aromatyczne i ich pochodne. Bezpośrednie roboty przy przygotowywaniu kwasów do nitracji i przerabianiu kwasów ponitracyjnych. Obsługa pras prochowych, wirówek odwadniających, ugniatarek, walców, krajalnic, z wyjątkiem prac pomocniczych, w szczególności związanych z odbiorem materiałów.

49. Wyrób piorunjanu rtęci, azotków ołowiu, pastylek detonacyjnych.

VII. Odgazowywanie, sucha destylacja i wygazowywanie węgla, drzewa i torfu oraz przemysły: naftowo-rafineryjny i gazów ziemnych.

50. Roboty w działach produkcyjnych koksowni i gazowni.

51. Sucha destylacja węgla, drzewa i torfu oraz rozdzielanie, oczyszczanie i przeróbka destylatów i gazów.

52. Roboty w działach produkcyjnych rafinerji ropy naftowej, z wyjątkiem robót z oczyszczoną parafiną.

53. Przeróbka i oczyszczanie gazu ziemnego.

54. Roboty przy gazociągach, w rozdzielniach i na stacjach gazów palnych.

55. Czyszczenie kotłów asfaltowych i koksowych, retort i pieców gazowniczych i koksowniczych, pieców do suchej destylacji drzewa i zbiorników po produktach ropy naftowej.

VIII. Przemysł włókienniczy.

56. Kobietom po 6 miesiącach ciąży: obsługa samoprząśnic (selffaktorów).

IX. Przemysł papierniczy.

57. Roboty w fabrykach celulozy, z wyjątkiem robót z gotową celulożą.

X. Przemysł garbarski.

58. Roboty w częściach mokrych garbarni oraz oczyszczanie dołów garbarskich.

XI. Przemysł drzewny.

59. Ścinanie drzew i transport drzewa.

60. Zestawianie tratw i spławianie drzewa.

61. Obróbka drzew trujących.

62. Obsługa pił tarczowych i taśmowych, jednak dozwolony jest odbiór materiału i odpadów z wyłączeniem trocin.

63. Obsługa maszyn do obróbki drzewa o bezpośrednim ręcznym podsuwie materiału, jednak dozwolony jest odbiór materiału i odpadów z wyłączeniem trocin.

64. Bronzowanie wyrobów drzewnych.

XII. Przemysł spożywczy.

65. Obsługa i naprawa śmig wiatraków.

66. W cukrowniach i rafinerjach cukru: spław i mycie buraków; obsługa: dyfuzorów, błotniarek, mieszadeł, wirówek i warników; roboty w kościarniach i siarkowniach; rozlewanie rafinady i przenoszenie gorących form z rafinadą.

67. Roboty w rzeźniach przy uboju bydła i nierogacizny.

68. Obsługa konsumentów w porze nocnej w zakładach, w których sprzedawane są napoje alkoholowe do spożycia na miejscu, z wyjątkiem bufetów kolejowych i automatów.

69. W fabrykach wyrobów tytoniowych: obsługa maszyn do krajania, prażenia i roztrząsania tytoniu; czyszczenie urządzeń pyłochłonne i wentylacyjnych.

XIII. Roboty budowlane, meljoracyjne i drogowe.

70. Roboty pod wodą, roboty w kesonach.

71. Budowa i naprawa studzien, tuneli szybowych i kanałów podziemnych.

72. Ustawianie i rozbieranie rusztowań.

73. Roboty brukarskie.

XIV. Przemysł poligraficzny i wyrobu czcionek.

74. Roboty w drukarniach, zakładach litograficznych i chemigraficznych, z wyjątkiem: robót rysoowniczych i retuszarskich, nakładania papieru na maszyny drukarskie i poligraficzne i odbierania odbitek z tych maszyn.

75. Roboty w wytwórniach ołowianych czcionek drukarskich.

XV. Roboty z zakresu użyteczności publicznej.

76. Oczyszczanie dołów kloacalnych, zamkniętych kanałów ściekowych i studzien.

77. Oprawianie zwierząt; roboty rakarzy.

XVI. Komunikacja i przewóz.

78. Roboty maszynistów, palaczy i węglarzy na kolejach, kolejkach, okrętach i statkach.

79. Roboty motorowych na kolejach, kolejkach, w tramwajach i autobusach.

80. Roboty przy ręcznym przetaczaniu, spinnaniu i odczepianiu wagonów na kolejach, kolejkach i w tramwajach.

81. Roboty przy budowie kabli podziemnych.
